

verschil kan, bij stormachtige wind, zelfs meer dan een meter bedragen. In de meeste havens is een peilschaal aangebracht. Voor het binnenlopen van een haven moeten we de kaart en de af fabriekse lijst van peilstanden in deel 2 van de Almanak voor waterloversnme raadplegen.

Hoogte eilandtoppunten

Bij halder weer zijn enkele schoorstenen en masten rondom het Lisselmeer van grote afstand te zien. Deze hoge oriëntatiepunten zijn: de schoorstenen van de Diemer-centrale, hoog 140 m; twee hoogspanningsmasten over het Buiten IJ, hoog 139 m; de PTT-straatrunder bij de Houtbrularen, hoog 140 m; de twee schoorstenen van de Flavo-centrale, hoog 145 m; ca. 25 windmolens ten noorden van Lrk; de schoorsteen van het gemeal Wouda bij Lemmer, hoog 60 m; de zendmast ten zuiden van Dan Dever, hoog 200 m; de scheepsbouwhal van de scheepswerf in Makkum, hoog

30 m, en de portaalraam, hoog 37 m. Bij halder weer zweeft boven de schoorstenen van de centrale een condenspluim. 's Nachts baden de centrales in een zee van licht. De schoorstenen daarvan zijn voorzien van een reeks rode lichten, evenals de zendmasten.

Vissersjennens

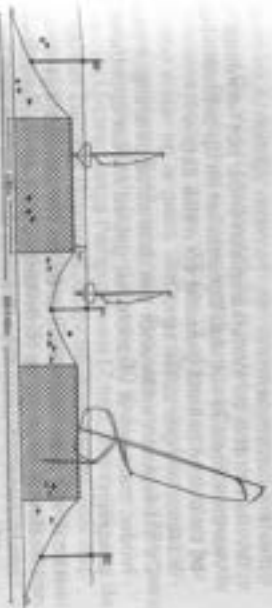
Langs de zuidzijde van de dijk Enkhuizen-Lelystad en in het noordelijk deel van het Lisselmeer liggen in de kaart aangegeven tonnen ter markering van grenzen voor de vissersij. Deze tonnen betrekken voor de peilervvaart maar vormen aanvullend hulpmiddel bij de plaatsbepaling, maar vormen 's nachts gewaarlijkse obstakels omdat ze onverlicht zijn. Vissersjennens worden opgenomen na 1 oktober en weer uitgelegd na 1 maart.

Lisselmeervissers en de watersport

Jaarlijks lijden de Lisselmeervissers grote schade aan hun netten, doordat pleziervaartulgen hiertn vast komen te zitten. Dat gebeurt vooral 's nachts want dan zijn de netten onzichtbaar. De grootste schade wordt doorgaans geleden op het Hopp, het vissersgebied tussen de Kreupel, de Kreil en het Wagengpad. Dit ligt ongeveer 4½ km NNO van Andijk. Op de Hydrografische kaart 1810 zijn de vissersgebieden ingetekend voor zover deze tenminste niet langs de kust liggen. Het is dan ook niet moeilijk om ook 's nachts vrij te blijven van deze gebieden als we tenminste een goed bestek bijhouden. Het is een uitdijng van slecht zeemanschap wanneer we tussen de fukken vast komen te zitten.

De plaatsen waar fukken langs de kust voorkomen zijn op de Hydrografische kaart 1810 globaal aangegeven. 500 meter uit de dijfhokken en oevers zitten we goed. Overgens is het veiliger om 1000 meter uit de wal te blijven.

Langs de Afsluitdijk moeten we een nog grotere marge aanhouden. Daar steekt de meest zuidwestelijke regel tot 1500 meter uit de dijk, athans tussen Komwerdzand en Breezanddijk. De vissers zetten hun fukken graag op de hooken want daar trekt de galing langs. Dat is niet alleen het geval op de dijfhokken maar ook bij voorbeeld tegen de westelijke havendam van de zuidelijke toegang naar het Krabbarsgat. Komende van Broekerveen is het ook beter niet rechtstreeks naar het rode havenlicht te varen, maar om eerst om het scheidsijnsbakken heen te draaien dat het punt markeert waar de gaur naar Broekerveen aftakt van de betonde vaargrui. Voor de kust van Stavoren staan de fukken tussen de beide

havenoegangen flink ver in zee. Daar kunnen we dus niet rechtstreeks van havenlicht naar havenlicht varen. De grootste schade wordt jaarlijks geleden op de dijfhokken van Oosterbeek en van Venhuizen.

Ook op de Randmeren zijn vissersgebieden aanwezig. In het donker moeten we daarom binnen de verlichte geulen blijven. De durene, kleine stokken op drijvers met een of twee visgigetes er aan, die schijnbaar willokeurig over het Lisselmeer zijn uitgestrooid, markeren snoekbaar-netten. Die bestaan uit staande netten die recht op alle gordijnen in het beest zijn opgehangen. Aan de bovenzijde zijn drijvers bevestigd maar gewichsten houden de onderzijde op de bodem. De hoogte van de netten is zodanig dat er boven het net 0,50 à 1 m water staat. De netten bestaan uit stukken van rond 80 m lengte. Meestal staan 4 of 5 van zulke netten achter elkaar in een rij zodat de lengte zo'n 300 à 500 m kan bedragen. Begin en einde van de netten zijn verankerd en deze punten zijn met bakentjes gemarkeerd. De bakentjes die het begin en het einde van de rij aangeven, zijn voorzien van twee visantjes, de bakentjes tussen de netten hebben één visantje. De afstand tussen de netten, weser dus een bakentje met één visantje drijft, bedraagt ongeveer 10 m. Kleine jachten kunnen op deze plaats een net dwars kruisen mits het schip vlak langs het bakentje vaart. Het is natuurlijk beter om buiten een net om te gaan dus aan de buitenzijde van een bakken met twee visantjes. De netten staan meestal haaks op de kust.

Radiobakens

Rond het zuidelijk deel van het Lisselmeer liggen verscheidende radiobakens voor de luchtvaart. Met behulp van een richtingszondeker is daardoor een positiebepaling als controle op het gebied bestek mogelijk. Wees hier echter voorzichtig mee. De zenders worden vaak over land gepéid wat de kans op fouten flink vergroot. Op de Hydrografische kaart 1810 zijn de posties van deze radiobakens ingetekend.

Schietgebied in het Lisselmeer bij Breezanddijk

Versuit het schietpunt bij Breezanddijk op de Afsluitdijk worden jaarlijks op ruim 80 dagen schietoefeningen gehouden. In de periode van half juli tot half augustus en op de zaterdagdag, zon- en feestdagen wordt niet geschoten. De beoenging van het gewaslijke gebied is op de Hydrografische kaart 1810 ingetekend. Wanneer er wordt geschoten zal als waarschuwingssignaal een Nederlandse vlieg worden gehesen aan een mast nabij de batterij. Op publicatieborden bij de sluzen van Dan Dever en Komwerdzand en via Schienwinnen Radio na de verkeersjsten van 07.05, 09.05, 11.05, 13.05 en 15.05 uur wordt bekend gemaakt of er schietoefeningen bij Breezanddijk